

Rutiner for tilsyn av privat grunnskoleopplæring

Oppdatert 01.08.24

Innholdsfortegnelse

Rutinebeskrivelse	3
1. Registrering av elever og flytting av familier til/fra kommunen.....	3
2. Oppstart av grunnskoleopplæring	3
3. Tilsyn	3
4. Krav til privat grunnskoleopplæring	4
5. Ved ikke-godkjent grunnskoleopplæring	4
6. Elevmedvirkning	5
7. Elevens beste	5
8. Selvråderett	5
9. Rett til videregående opplæring	5
Vedlegg 1: Mal for invitasjon til første samtale	6
Vedlegg 2: Mal for oppstartssamtale.....	7
Vedlegg 3: Retningsgivende temaer og spørsmål for samtaler med foresatte.....	8
Vedlegg 4: Retningsgivende temaer og spørsmål for samtaler med elev	9
Vedlegg 5: Mal for rapport	10

Rutinebeskrivelse

Privat grunnskoleopplæring er regulert av Opplæringslova [§ 22-5. Privat grunnskoleopplæring i heimen](#). Etter [opplæringslova § 22-5 tredje ledd](#), har kommunen både en rett og en plikt til å føre tilsyn/kontroll av opplæringen. Når kommunen får melding om privat grunnskoleopplæring for et barn, skal kommunen åpne tilsyn innen tre måneder etter at opplæringa har startet opp. Tilsyn av grunnskoleopplæring gjennomføres av rådgiver i oppvekstadministrasjonen.

Det opprettes saksmappe for elever som skal ha privat grunnskoleopplæring i hjemmet i kommunens arkiv. Foresatte har rett til innsyn i hele eller deler av denne mappen etter forvaltningsloven §§18 og 19.

1. Registrering av elever og flytting av familier til/fra kommunen

1.1. For å registrere alle elever i opplæringspliktig alder, importerer kommunen informasjon fra folkeregisteret hver første arbeidsmandag i måneden. Informasjonen sorteres med tanke på hemmelig adresse og lignende. Kommunen skaffer seg oversikt over elever uten norsk fødselsnummer gjennom barnehagesøknader, flyttemeldinger eller ved at familiene selv tar kontakt, i påvente av at det kommer en nasjonal registrering av elevene.

1.2. Ved flytting til kommunen ber skoleeier om samtykke til innhenting av nødvendig dokumentasjon fra tidligere tilsynsmyndighet.

1.3. Dersom en elev flytter fra kommunen, meldes flytting til ny kommune. Ved henvendelse fra ny tilsynsmyndighet og samtykke fra foresatte oversendes tilsynsrapporter.

2. Oppstart av grunnskoleopplæring

2.1. Foreldre har plikt til å melde fra til kommunen hvis de skal gi sitt barn privat grunnskoleopplæring. Foresatte melder skriftlig fra til Skien kommune ved oppstart på 1. trinn eller flytting til kommunen. Det samme gjelder dersom foresatte velger å ta eleven ut av skolen og starte med privat grunnskoleopplæring. Meldingen sendes til Skien kommune ved oppvekst administrasjon. Rektor ved eventuell nærscole får kopi av meldingen, og skriver eventuelt eleven ut av nærskolen.

2.2. Dersom skolen mottar melding om privat grunnskoleopplæring, tar skolen kontakt med oppvekstadministrasjonen med navn på elev, og følger rutinen i punkt 2.1.

2.3. Ansvarlig rådgiver i oppvekst sender ut et svarbrev og inviterer foresatte til en oppstartssamtale, med informasjon om tilsynet og kravene til privat grunnskoleopplæring (se mal - vedlegg 1). Hensikten er å informere om kommunens forpliktelser i forhold til tilsyn, og for å sikre at foresatte har gjort et godt vurdert valg. Det informeres også om at foreldre har anledning til å omgjøre sitt valg.

3. Tilsyn

3.1 Det er overordnet at det opprettes et godt samarbeid med foreldrene allerede ved starten av tilsynet. Møtene skjer på offentlig sted, eventuelt som hjemmebesøk dersom familien selv ønsker det. Første møte skal i tillegg til klargjøring av det faglige innholdet og tilsynet, inneholde samtaler med foreldre og elever slik at man blir bedre kjent. I løpet av dette møtet utarbeides det en plan for det videre samarbeidet (se mal - vedlegg 2).

3.2. Tilsyn skal foregå ofte nok til at kommunen kan vurdere om barnet får oppfylt retten til grunnskoleopplæringa og oppfylder krava til loven, og minst to ganger per skoleår. For å vurdere at eleven får oppfylt retten vil kommunen etter tredje ledd tredje punktum, gjennomføre nasjonale kartlegginger og prøver. Dette gjennomføres av tilsynsfører i kommunalt bygg. Selv om eleven har en plikt til å møte frem til særskilte prøver, betyr ikke dette at det skal gis individuell vurdering av prøver etter opplæringsloven § 2-3 andre ledd.

3.3 Opplæringa skal ifølge forarbeidene til opplæringsloven 22-5 gjennomføres i hjemmet til eleven, det vil si på folkeregistrert adresse eller i nærheten. Kravet om at opplæringen skal gjennomføres i hjemmet står likevel ikke i veien for at deler av opplæringen foregå på annen læringsarena, for eksempel på et bibliotek, på hytta, i svømmehall eller på et museum.

3.4. Kommunen skal føre tilsyn med at den private grunnskoleopplæringen i hjemmet oppfylder krava i § 22-5 andre ledd. Det følger av 22-5 andre ledd at den private grunnskoleopplæringa i hjemme skal oppfylle kravene til formålet med opplæringa i § 1-3, kravene i § 1-4 andre ledd om at opplæringen skal være i samsvar med læreplaner for fag og § 1-6 første ledd om fag- og timefordeling, forbudet mot forkynning i § 14-5 og kravene i § 14-7 til hvordan opplæringa om emnene kristendom, religion, livssyn og etikk skal legges opp. (se retningsgivende spørsmål - vedlegg 3 og 4).

Forbudet mot forkynning/religionsutøvelse i opplæringa, er ikke til hinder for at det drives forkynning/religionsutøvelse utenom opplæringen. I praksis vil det ikke være et like klart skille mellom hva som er opplæring og ikke, når det er foreldrene som står for undervisningen.

Etter hvert tilsynsmøte, skal tilsynsfører utarbeide en rapport hvor tilsynet vurderer om opplæringen er tilstrekkelig eller ikke (se mal - vedlegg 5). Foresatte mottar kopi av rapporten. Tilsynsføreren skal ha kjennskap til læreplanens mål og hva som er forventet utvikling for aldersgruppen. Tilsynsføreren skal kunne vurdere barnets arbeid sett opp mot aldersadekvate barns arbeid. Det må legges til grunn at det er store individuelle forskjeller når det gjelder hva ulike barn lærer til hvilken tid, og det er viktig å se om barnet følger sin egen læringskurve. Ved tvil om undervisningen er tilstrekkelig, skal tilsynets hyppighet vurderes økt, og eventuelt kalle barnet inn til særskilte prøver.

4. Krav til privat grunnskoleopplæring

Grunnskoleopplæringen skal oppfylle krava til formålet med opplæringa etter Opplæringsloven § 1-3. Undervisningen skal også oppfylle kravene i Opplæringsloven § 1-4 andreledd om at opplæringa skal være i samsvar med læreplaner for fag og § 1-6 første ledd om fag- og timefordeling. Det er etter § 14-5 forbudet mot forkynning i privat grunnskoleopplæring og etter § 14-7 krav til hvordan opplæringen om emnene kristendom, religion, livssyn og etikk skal legges opp.

5. Ved ikke-godkjent grunnskoleopplæring

5.1 Vurderer tilsynsfører at opplæringen i hjemmet ikke er i samsvar med kravene i § 22-5 eller kravet til samarbeid om tilsyn, skal barnet få opplæringen i en grunnskole. Foreldrene kan velge om barnet skal få opplæring i den offentlige grunnskolen, ved en privat grunnskole som er godkjent etter § 22-1 eller ved en grunnskole som er godkjent etter privatskoleloven.

Etter forskrift til opplæringslovens § 22-5 er den private grunnskoleopplæringen ikke lovlig, dersom det ikke er mulig for kommunene å gjennomføre tilsyn som følge av manglende samarbeid fra foreldrenes side. Kommunen kan kreve at barnet begynner i skolen, enten offentlig eller privat.

Ansvarlig for tilsyn i oppvekstadministrasjonen utarbeider enkeltvedtaket etter følgende prinsipper:

- Foresatte skal gis anledning til å uttale seg før vedtak fattes.
- Barn over 15 år skal også gis anledning til å uttale seg.
- Kommunalsjef for Oppvekst fatter vedtaket.

5.2 Vedtaket er underlagt reglene i forvaltningslovens kapittel IV-VI, og kan påklages til Statsforvalteren, jf. opplæringsloven § 29-1.

5.3 Oppvekstadministrasjonen etterser om barnet møter på skolen. Dersom barnet ikke møter, må rektor ved skolen melde saken til barnevernet. Foresatte kan straffes med bøter, jf. opplæringsloven § 2-7.

6. Elevmedvirkning

I opplæringsloven står det at elevene har rett til å medvirke i alt som gjelder dem selv etter loven, og at de har rett til å ytre meningene sine fritt. Det står også at elevene skal bli hørt og at meningene deres skal legges vekt på etter alder og modning. Dette må ses i sammenheng med reglene i Grunnloven §§ 100 og 104 og barnekonvensjonen artikkel 12. Elevenes rett til medvirkning er tatt inn i ny lov § 10-2.

7. Elevens beste

I opplæringsloven står det at elevens beste skal være et grunnleggende hensyn ved handlinger og avgjørelser som gjelder elever. Dette må ses i sammenheng med reglene i Grunnloven § 104 andre ledd og barnekonvensjonen artikkel 3. Elevens beste står i opplæringslov § 10-1.

8. Selvråderett

Etter opplæringsloven § 24-5 har barn som etter fylte 15 år, rett til å ta stilling til spørsmål knyttet til opplæringen. På opplæringsfeltet kan elevene på en del områder bestemme selv fra de er 15 år, slik som ved valg av skole/utdanning og ved samtykke til tilrettelegging av opplæringen. Det er likevel en plikt til å samarbeide med foreldrene til elever over 15 år, så lenge samarbeidet ikke er i konflikt med elevens rettigheter til å ta egne avgjørelser etter barneloven § 32 og opplæringsloven § 24-5.

9. Rett til videregående opplæring

Barnet har ikke rett til, og gis ikke, ordinært vitnemål fra grunnskolen. Oppvekst administrasjon skal i stedet skrive ut en dokumentasjon om at grunnskolen er fullført. De som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har rett til videregående opplæring jf. opplæringsloven § 5-1. *Rett til videregående opplæring.*

Vedlegg 1: Mal for invitasjon til første samtale

Adresse foresatte

Unntatt offentligheten ihht

Dato:

Privat grunnskoleopplæring – navn på elev

Undertegnede har den ... mottatt informasjon om privat grunnskoleopplæring for (navn på barnet) f. nr ...

Retten til privat grunnskoleopplæring er forankret i menneskerettighetskonvensjoner og er slått fast i opplæringsloven § 2.2 om «tilsvarende undervisning» og § 22-5 om «privat grunnskoleopplæringen i heimen». Privat grunnskoleopplæring i hjemmet er i utgangspunktet omfattet av de samme lovreglene og forskriftene om opplæringens formål og innhold som opplæringen i offentlig grunnskole.

Etter opplæringsloven § 22-5 tredje ledd, har kommunen rett og plikt til å føre tilsyn/kontroll av opplæringen. Dette tilsynet skal gjennomføres på en slik måte at kommunen ser til at barnet får den «tilsvarende grunnskoleopplæring» eleven har rett til. Det er rådgiver i Oppvekst administrasjon, undertegnede (navn på rådgiver), som vil utføre dette tilsynet.

Kommunens første tilsyn vil omfatte en gjennomgang av Veileder for privat grunnskoleopplæring, og en samtale om mål, innhold og planer for opplæringen av (navn på barnet). I samarbeid med dere ønsker vi også å legge en plan for videre tilsyn. Det er ønskelig at (navn på barnet) er til stede til denne samtalen. Det foreslås at dette tilsynet finner sted ... klokken ... på hjemmeadressen/offentlig bygg. Fint om dere kan bekrefte om datoen passer på e-post til undertegnede.

Med vennlig hilsen

Vedlegg 2: Mal for oppstartssamtale

Gjennomføringsplan for tilsyn ved privat grunnskoleopplæring

Forankring: Det vises til kommunal rutine for tilsyn ved privat grunnskoleopplæring i hjemmet. Denne skal sikre at kommunen fører tilsyn med elever som får privat grunnskoleopplæring.

Navn:		Adresse:	Mobil:
Navn elev:	f.dato:		
Navn foresatte:			
Navn foresatte:			
Skoleeier har gått gjennom «Rutiner for tilsyn av grunnskoleopplæring» og sikret at foresatte er gjort kjent med innholdet. Dato:			
Bakgrunn for valg av grunnskoleopplæring:			
Planer for gjennomføringen (mål, innhold og planer):			
Avtale for datoer og sted for kommende tilsyn:			
Avtale for særskilte prøver. Eventuelt skole koblet på.			
Annet:			
Underskrift foresatte:	Underskrift foresatte:	Underskrift skoleeier:	

Vedlegg 3: Retningsgivende temaer og spørsmål for samtaler med foresatte

Tema	Spørsmål
Foresatte følger læreplanverket og sørger for at eleven oppnår kompetansemålene i de ulike fagene.	<ul style="list-style-type: none"> • Hvem er ansvarlig for opplæringen hjemme? • Hvordan foregår opplæringen? • Hvordan sikrer dere at læreplanen følges i alle fagene? Planer, læremidler, læringsstrategier, grunnleggende ferdigheter, sosial kompetanse m.m. • Deltar eleven på aktiviteter som idrett, kulturskolen eller liknende?
Opplæringen er tilpasset barnets evner og forutsetninger i tråd med opplæringsloven §2-13.	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan tilpasses undervisningen hjemme (alder, progresjon og mestring)? • Eksempel på dokumentasjon av elevens progresjon: leses/skrive/muntlig/regne/engelsk.
Foresattes vurdering av grunnskoleopplæringen og elevens utvikling.	Er eleven på aldersadekvatnivå? Hvilke utfordringer møter dere? Hva er videre målsettinger og planer for å nå dem?
Språk og språkopplæring (ved annet morsmål enn norsk)	<ul style="list-style-type: none"> • Hvem står ansvarlig for norskopplæringen og hva er innholdet i opplæringen? • Hvilke anledninger og arenaer har barna for å snakke norsk – snakker de med norske barn?

Vedlegg 4: Retningsgivende temaer og spørsmål for samtaler med elev

Tema	Spørsmål
Oppfølging av læreplan og undervisning (fag) Om egen lærings situasjon	<ul style="list-style-type: none">• Hva liker/ hvilke fag liker du best å jobbe med?• Er det noe/ noen fag du synes er vanskelig?• Hva gjør du når noe blir vanskelig?• Hvordan lærer du best?• Fortell hvordan du jobber i f.eks. norsk, matematikk, engelsk.• Hvem hjelper deg?• Gjerne forberedt: Kan du vise fram/ fortelle om et arbeid du har gjort?
Språk og språkopplæring	<ul style="list-style-type: none">• Hvordan lærer du språk?• Fortell fra en bok du har lest.
Interesser, fritid og lek	<ul style="list-style-type: none">• Hva liker du best å gjøre?• Hvar du noen å være sammen med?
Hjemmeskole	<ul style="list-style-type: none">• Hva er det beste ved å ha hjemmeskole?• Hva liker du minst ved å ha hjemmeskole?

Vedlegg 5: Mal for rapport

Adresse foresatte

Unntatt offentligheten ihht

Rapport fra tilsyn av privat grunnskoleopplæring – navn på elev

Til stede:

Sted og dato for tilsynet:

Kort referat fra tilsynet

Retten til privat grunnskoleopplæring er regulert av opplæringsloven [§ 22-5. Privat grunnskoleopplæring i heimen](#) , og ses i sammenheng med kapittel 1 og 2 i opplæringsloven. Privat grunnskoleopplæring er i utgangspunktet omfattet av de samme lovreglene og forskriftene om opplæringens formål og innhold som opplæringen i offentlig grunnskole. Det vil si at privat grunnskoleopplæring skal tilsvare den som blir gitt i offentlig grunnskole. Det er et krav om at læreplanverket følges, at barnet får en tilpasset og eventuelt individuelt tilrettelagt opplæring, og at foresatte samarbeider tilfredsstillende med kommunen ved tilsyn.

Konklusjon

Tilsynet vurderer at eleven får privat grunnskoleopplæring i tråd med lov og forskrift jfr. over: